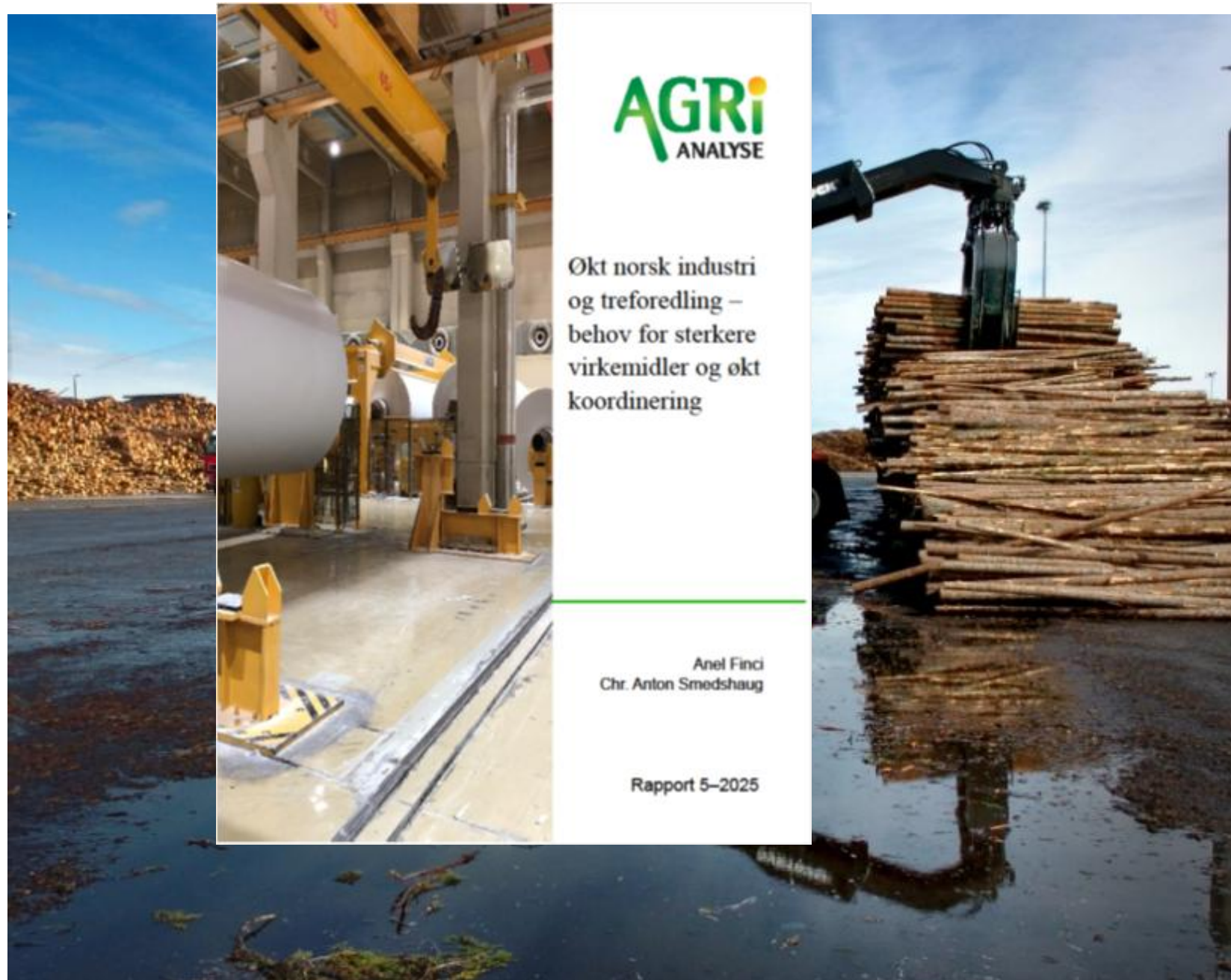

*«Økt norsk industri og treforedling –
behov for sterkere virkemidler og økt
koordinering»*

Anel Finci og Chr. Anton Smedshaug

18. november 2025

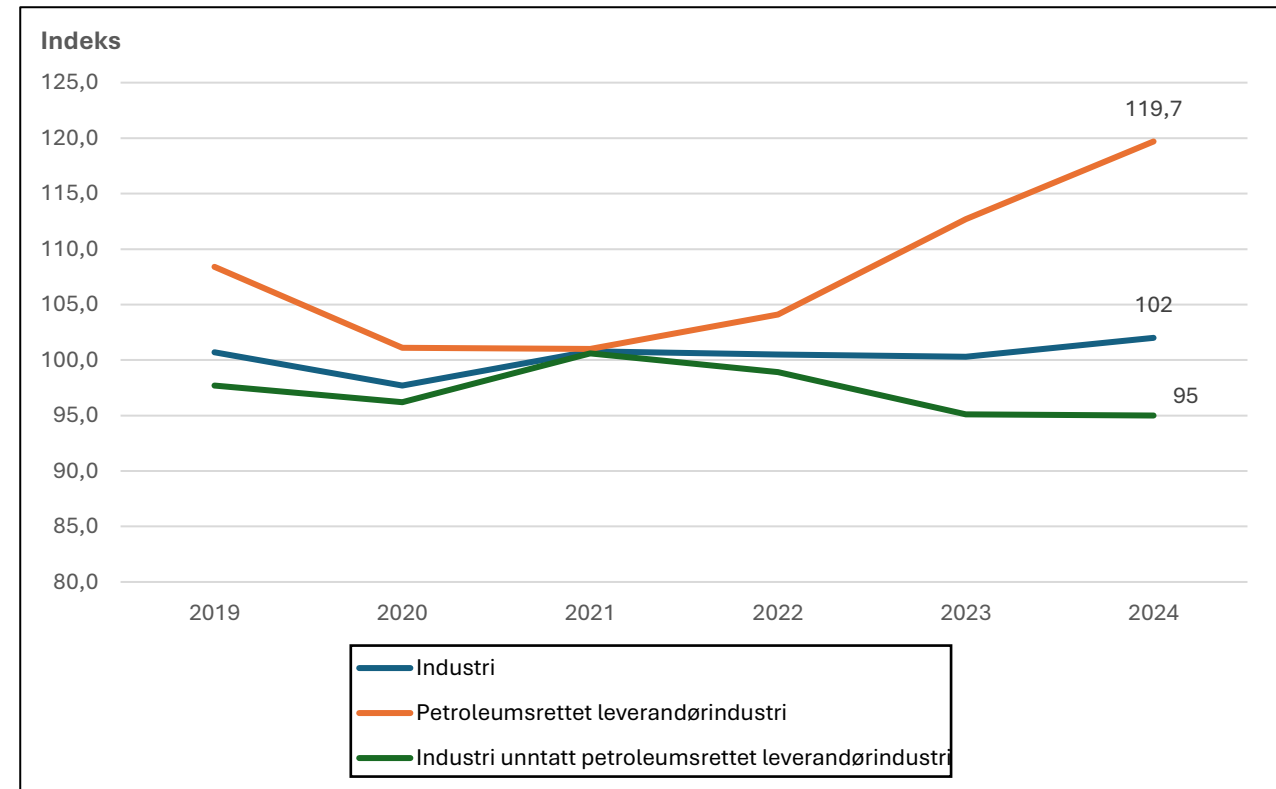

Noen avklaringer

- Siste tilgjengelige data for de fleste variablene er 2024, noen få ganger 2023
- Vi har fulgt SSBs definisjons på næringer:
 - Næring 16- Produksjon av trelast- og trevarer
 - Næring 17- Produksjon av papir og papirvarer (inkl. produksjon av papirmasse)
 - Deler av næring 20.14- Produksjon av andre organiske kjemiske råvarer (Borregaard)
 - Hunton Fiber: treforedling, men hører til næring 16
- Dynamisk verdensbilde

Industriens produksjonsindeks- todeling av industrien

- Produksjonsindeksen er en indikator som beskriver volum- og aktivitetsnivå i norsk industri
- Store bransjevise forskjeller mellom ulike næringer
- Høy fart i petroleumsindustrien de seneste årene, fallende produksjon i øvrig industri:
 - Oljeskattepakken fra 2021
 - Høye oljeinvesteringer som gir sterk etterspørselsimpuls mot leverandørbedriftene

Produksjonsindeks for industrien, 2019-2024 (2021=100). Kilde: SSB

Store forskjeller også innad i skog-industrien

Økt verdiskaping for **papir - og papirvareindustrien**

- Høy salgspris har dekket kostnadsveksten
- Lav kronekurs
- Delvis skjermet mot høye strømpriser gjennom ordningen med industrikraftregimet
- (Kvotehandel, CO2 komp, frikvoter)

God tider for **skogbasert kjemi-industri (Borregaard)**

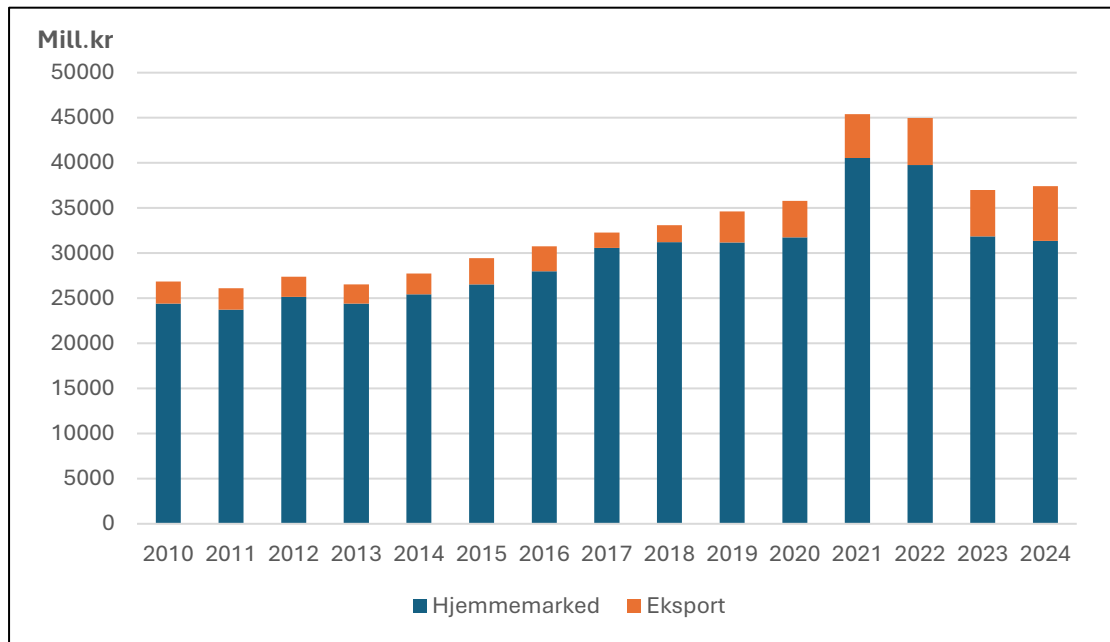
- Eksportrettet næring
- Diversifiserte produkter
- Delvis skjermet mot høye strømpriser gjennom ordningen med industrikraftregimet
- (Kvotehandel, CO2 komp)

Markant verdiskapingsfall i **trelast- og trevareindustrien**

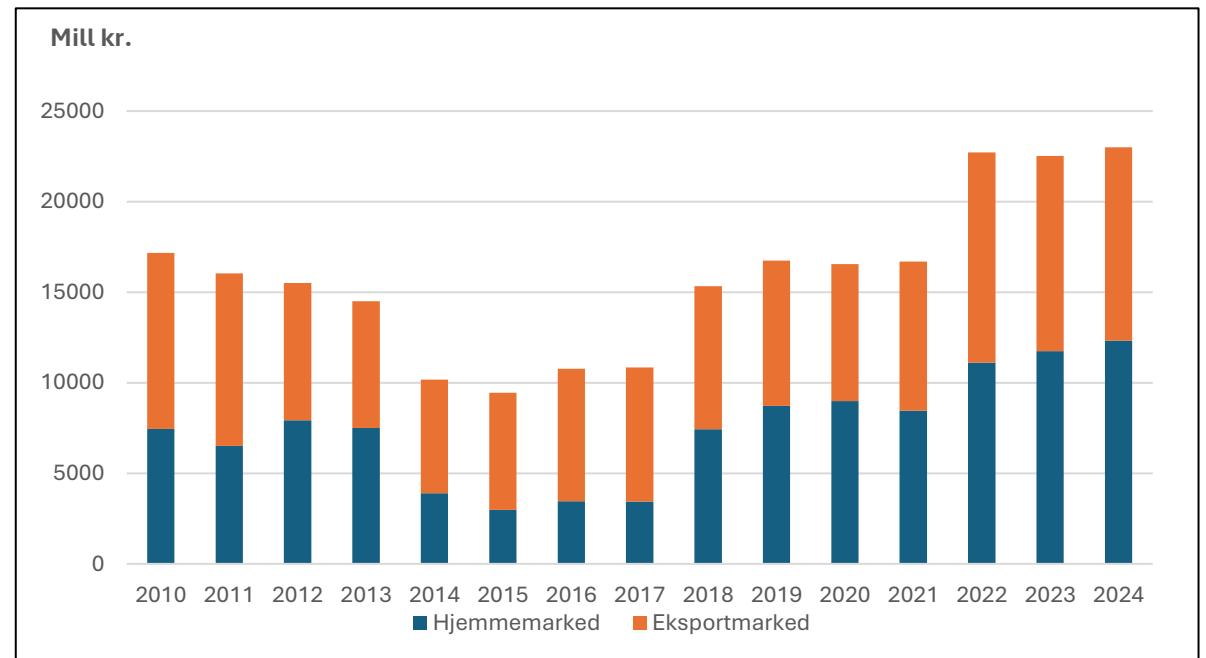
- Mindre boligutbygging
 - Høy rente
 - Økte byggekostnader
 - Høyere virkespriser (bortfall Russland)
- Høy strømpris

Omsetning

- Fallende omsetning i trelast- og trevareindustri siden 2021
- Klar omsetningsvekst i papir- og papirvareindustri i samme tidsrom

Omsetningsandel i trelast- og trevareindustri fordelt etter hjemme -og eksportmarked. 2019 -2024
Kilde: SSB

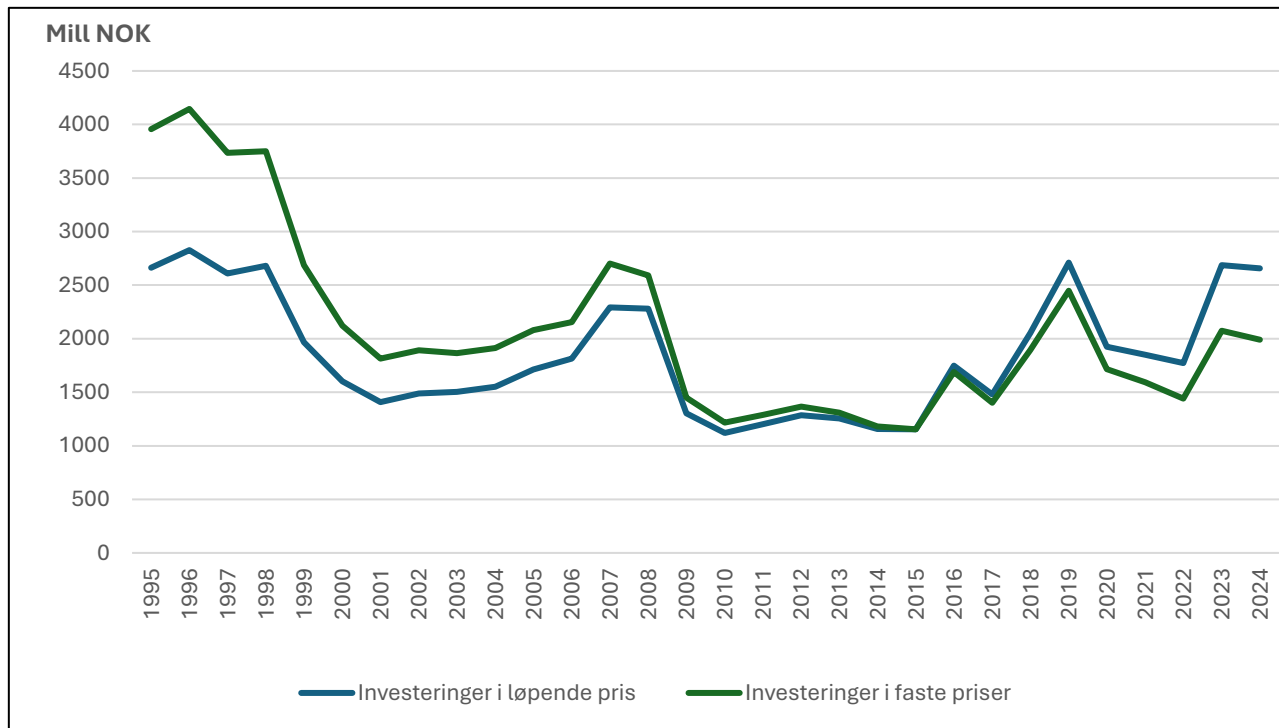
Omsetningsandel i papir- og papirvareindustri fordelt etter hjemme -og eksportmarked. 2010- 2024. Kilde: SSB

Rekordhøye investeringer i norsk industri i 2023 og 2024

- Påløpte investeringer i 2023 på 45,4 milliarder og 44,2 milliarder året
- Store enkeltprosjekter, særlig innenfor metallindustrien, men også i næringsmidler og kjemisk industri
- Statlig støtte med i investeringstillingen til SSB – eks sementfabrikk på Brevik og Morrow Batteries
- Inflasjonen «overdriver» investeringsveksten noe
- Mye investeringer i omstillingsprosesser mot lavere utslipp og energieffektivisering
 - Ikke nødvendigvis mer output eller sysselsettingsvekst
 - Men produserer mer effektivt og «renere»
 - Stryker lønnsomhet og konkurranseevne

Investeringer i skogbasert industri

- Investeringer i treindustrien (næring 16 +17) har også økt noe de siste 2 årene..
- ..men målt i faste priser er nivået historisk sett fortsatt relativt lavt

Investeringer i skogbasert industri (næring 16 + 17), 1995-2024. Faste og løpende priser. Kilde. SSB

Positive investeringsutsikter fremover også, men store bransjevise forskjeller...

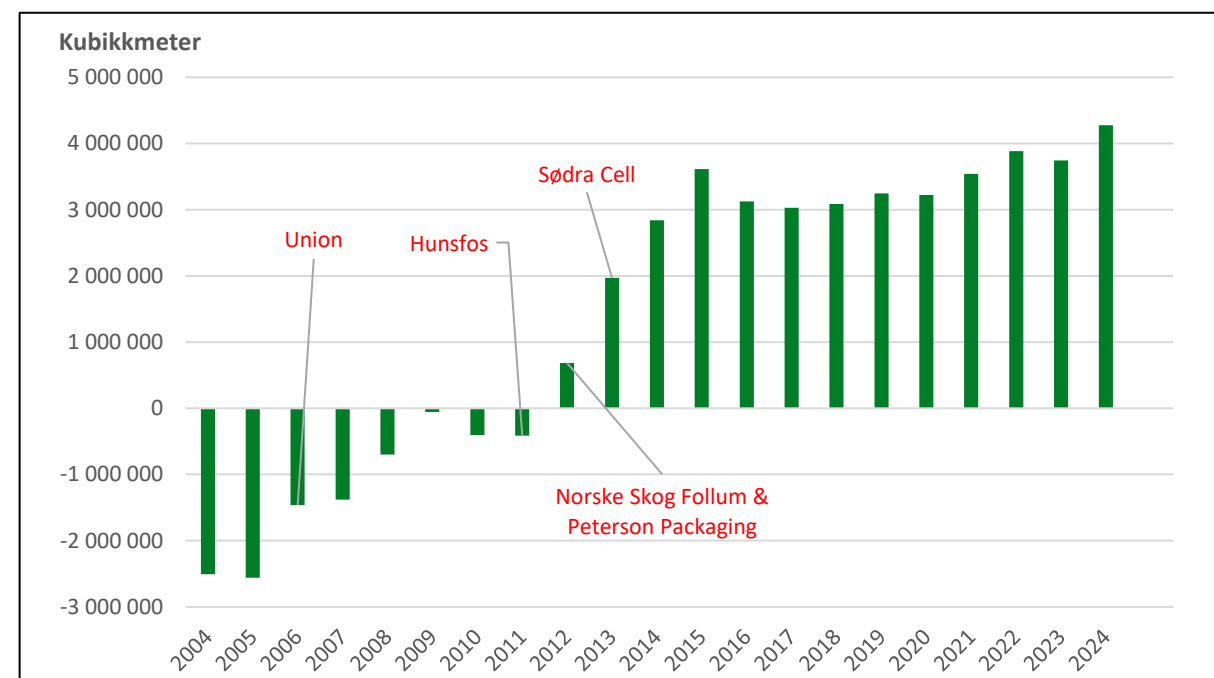
- SSB estimerer en vekst på over 2 milliarder i industriinvesteringer i 2025 mot tilsvarende anslag for 2024
- Ytterligere vekst i 2026 på over 5 milliarder mot sammenlignbart anslag for 2025
- Særlig drevet av høye investeringer i næringsmidler, og samleposten oljeraffinering, kjemi og farmasi
 - Fiskeforedling- og slakterier, vedlikehold på Mongstad, men også Borregaard bidrar positivt
- **Fall for trelast -og trevarer og papirindustri**
- 2026- tall skal man tolke med varsomhet siden det er tidlige anslag

	2024	2025	Diff	Prosent
Nærings-, drikkevare- og tob.ind. (i alt)	6 918	9 937	3 019	44
Oljeraff., kjemisk farmas. industri (i alt)	7 952	10 577	2 625	33
Trelast- og trevareindustri	1 500	1 014	-486	-32
Papir- og papirvareindustri	1 182	988	-194	-16
Maskinreparasjon og -installasjon	1 362	2 098	736	54
Industri totalt	42 573	44 706	2 133	5

Investeringsanslag for 2024 og 2025 gitt i august samme år målt i mill. kroner. Kilde: SSB

Nye industriprosjekter lar vente på seg

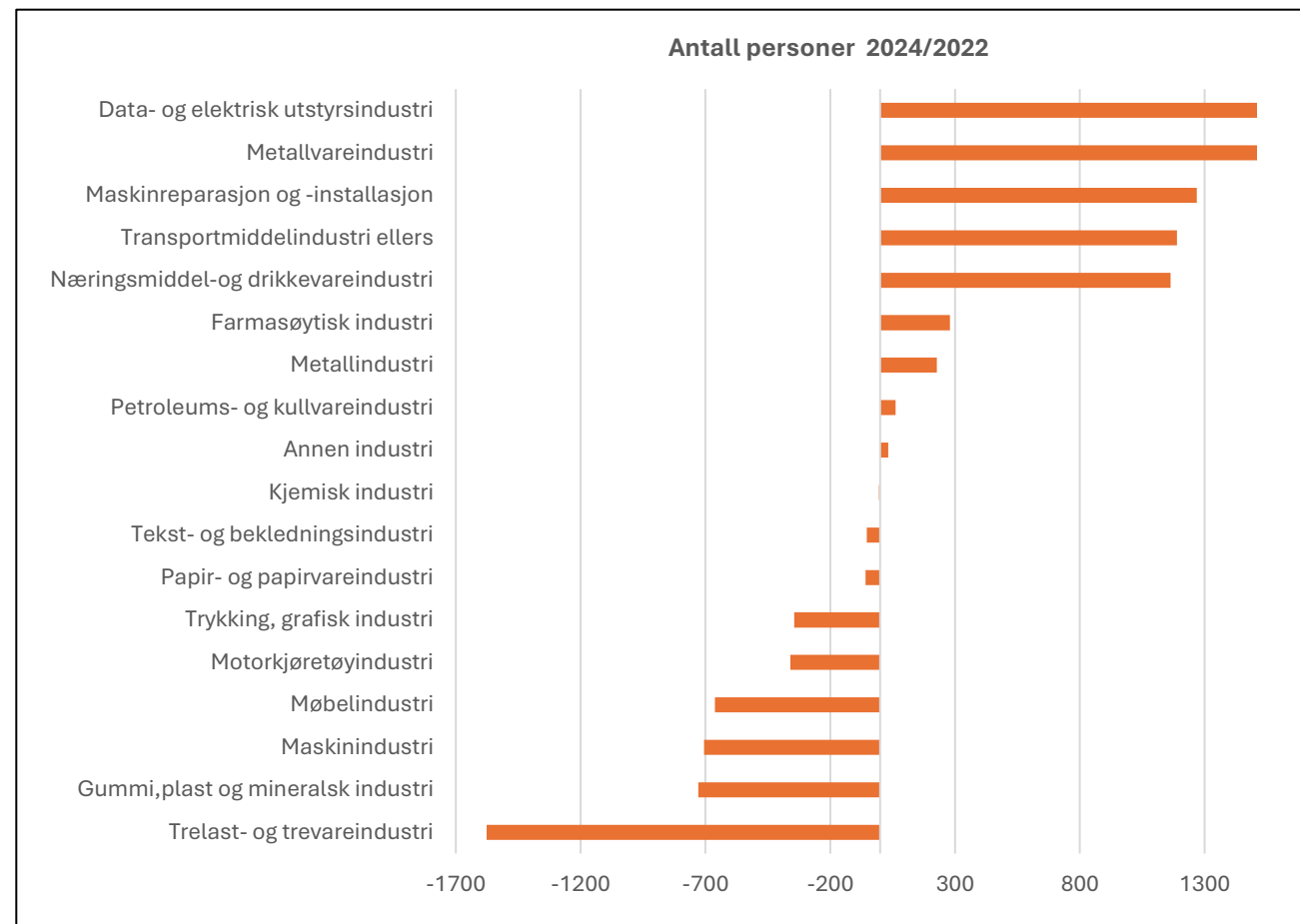
- Kraftig avvirkningsvekst, men det meste av de økte volumene eksporteres
- Naturlig ambisjon bør være at tilsvarende volum tømmer som avvirkes i Norge, foredles i Norge
 - dvs at norsk foredling bør øke fra **rundt 7 til 11-12 millioner kubikkmeter tømmer**
 - Utrykk for et ønsket ambisjonsnivå, men ikke nødvendigvis realiserbart i dagens situasjon
- Hindringer for økt satsing og investeringer i ny skogbasert industri:
 - Bioenergivarer: ikke moden nok teknologi- ref. Silva Green Fuel
 - Anlegget skal avvikles- Statkraft skroter satsingen
 - Papirmasse: økt konkurranse fra lavkostland som Kina og Brasil
 - Pressemelding fra Norge Skog om nedbemanninger mot 2027 hovedsakelig på anleggene i Frankrike og Østerrike
 - Usikkerhet rundt fremtidig kraftpris og nettagifter for industrien
 - Særnorsk formueskatt
 - Mer reguleringer i Europa og Norge enn andre verdensdeler (?)
 - Draghi-rapporten
 - Ref: Billerud Viken
 - Norske Skog står i fare for å miste tilgang på frikvoter

Figur: Nettoeksport av tømmer og massevirker. Kubikkmeter. 2004-2024. Kilde: SSB

Sysselsetting-store bransjevise forskjeller i industrien

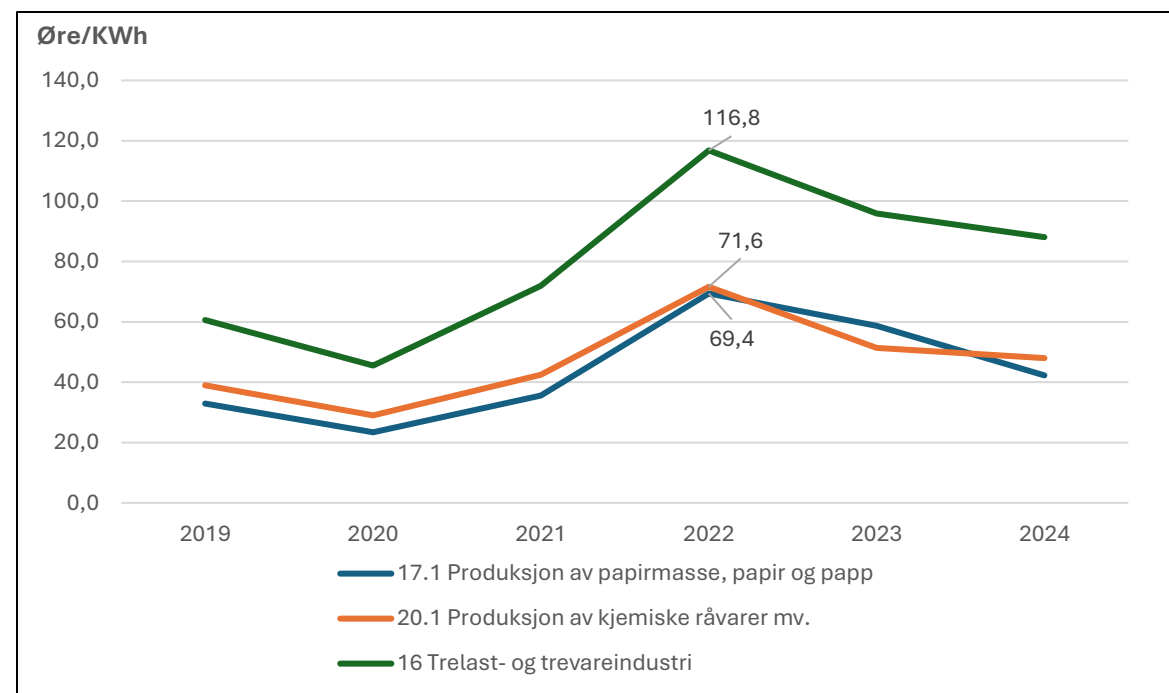
- Fire år på rad med sysselsettingsvekst totalt!
- 2 000 flere jobbet i industrien i 2024 sammenlignet med året før
- 10 000 flere jobbet i industrien i 2024 sammenlignet 2020
- ... men svært store bransjevise forskjeller
- 1 600 mindre sysselsatte i 2024 enn 2022 i trelast - og trevareindustrien!
- Næringene som har hatt sysselsettingsvekst:
 - Leverandørindustri, fiskeforedling og forsvarsindustri
 - Nexans; kabelprodusent- levere kable til olje og nett

Endring i sysselsettingen 2022-2024 fordelt på næringer. Kilde: SSB

Strømpriser avgjørende for skogindustriens konkurranseevne

- Selv om strømprisene har gått ned siden «energikrisen» i 2022 så er prisen fortsatt relativt høye
 - Energikrisen forårsaket av Ukraina-krigen, økte priser på CO2-kvoter, utfasing av kjernekraft og økt satsing på uregulerbar fornybar kraft i Europa
- Store regionale forskjeller i strømprisene mellom de ulike strøm-områdene
 - Skogindustribedrifter i NO2- Rogaland, Agder og Vestfold særlig utsatt, mens skogindustribedrifter i NO3 kommer greit ut.
 - I juli i 2025 lå spot-prisen for NO2 på 83 øre per kWh, mens tilsvarende pris for NO1 og NO5 var 50 og 18 øre. NO3 og NO4 hadde hhv 7 og 3 øre.
- Fastprisordningen: lite brukt i følge SSB
 - Kun 7 prosent av industribedriftene utenom kraft-intensiv industri som har egen ordning, brukte fastpriser i 1.halvår 2025 i følge SSB
 - En bedre ordning som utjevner regionale prisforskjeller bør på plass

Strømpriser for industrien for 2019-2024. Øre/KWh. Kilde: SSB

Hvor gir kraften størst nasjonal effekt?

- Våre anslag viser at *delnæring 17.1 –Produksjon av papirmasse, papir og papp* generer en høyere verdiskaping og sysselsetting per MW
 - Skal være forsiktige med å tolke slike sammenligninger mellom to helt forskjellige næringer, og forutsetninger som legges til grunn har mye å si
- Sikkerhetsverdi ved å etablere norske datasentre slik at viktig digital informasjon både for næringsliv og privatpersoner lagres i Norge framfor utlandet.
- I tillegg er det generelt stort behov for IT-infrastruktur i dag, og dette vil bare vokse i årene fremover med økt digitaliseringsbruk i samfunnet.

Tabell 4.2. Sysselsetting og verdiskaping per MW i datalagring og delnæring Produksjon av papirmasse, papir og papp. Kilde: SSB, NDI, NVE og Elhub

	Datalagring	17.1-Produksjon av papirmasse, papir og papp
Sysselsatte per MW	2	4
Verdiskaping i mill. kroner per MW	3	8,2

Grønt industriløft- varierende suksess

- Regjeringens viktigste tiltak for å få fart på den grønne industrisatsingen har vært veikartet for Grønt Industriløft
 - Ni ulike satsingsområder; blant annet havvind, karbonlagring, batterier, skogindustri og øvrig bioøkonomi
 - 60 milliarder kroner i risikoavlastning fram mot 2025
 - Omstridt tema: hvor aktiv næringspolitikk og i hvilken grad skal de velge næringer?
- Varierende suksess
 - Karbonlagring: har kommet i gang og nye kommersielle kontrakter har blitt inngått
 - Havvind: først klart etter 2030 og sterk usikkerhet rundt lønnsomhet
 - Batterier (og hydrogen): har gått trått og flere store satsinger har enten blitt skrinlagt eller nedskalert
 - Men finnes eksempler på vellykket batterisatsing blant leverandører i oppstrøms-og nedstrømsledd i mindre skala (ViaNode & Corvus)
 - Rød tråd for de grønne industrisatstingene som har lyktes: knoppskyting fra eksisterende industri
- Betydelig forskjeller på hvilke satsingsområder som har fått høyest prioritering...

	Beløp	Kommentar
CO₂ -håndtering	20 milliarder NOK	Anslag for statens andel av Langskip-prosjektet.
Havvind	23 milliarder NOK	Øvre bevilget ramme til statsstøtte knyttet til Sørliche Nordsjø II. Flere havvind- prosjekter slik som Utsira Nord mm. kan komme til her.
Batterier	3,9 milliarder NOK	Beløpet er større enn det som synliggjøres her da støtte gjennom statlig eierskap ikke er medregnet. I tillegg mangler noe ENOVA-tilskudd i denne oversikten.
Trelast- og trevareindustri	0,86 milliarder NOK	Total statlig støtte i perioden 2022-2024. 2024 tall er anslag basert på et snitt for årene 2022-2023. Kilde: SSBs statistikken Nærings- og forskningspolitiske virkemidler.
Papir- og papirvareindustri	0,195 milliarder NOK	Total statlig støtte i perioden 2022-2024. 2024 tall er anslag basert på et snitt for årene 2022-2023. Kilde: SSBs statistikken Nærings- og forskningspolitiske virkemidler

Oversikt over statlig støtte blant ulike satsingsområder i Grønt Industriløft: Kilde: Regjeringen.no, SSB, E24 mm

Tiltak og virkemidler for å styrke skogindustrien

- Rapporten anbefaler tiltak innen seks hovedområder: kraft, kapital, klima, kjede, kompetanse og koordinering.
- Følgende punkter er særlig viktige:
 - **Videreføring av CO₂-kompensasjonsordningen** også etter 2030. I denne usikre tiden er det viktige med tydelige signaler om en aktiv industripolitikk for i sikre videre investeringer
 - ETS – regimet bruke handlingsrommet(?)
 - **Næringsvennlig skattepolitikk.** Heller økt skatt på overskudd, dvs høyere selskapsskatt - enn dagens formueskatt for å sikre langsiktig nasjonalt eierskap og fleksibilitet i opp-og nedgangssykluser
 - **Sikre industrikraftregimet** og stimulere til og planlegge for **oppgradering av eksisterende vannkraftverk**
 - Endre **forslaget til ny nettariff** for å sikre industriens konkurransekraft

Tiltak og virkemidler for å styrke skogindustrien- del 2

- Øke andelen som tar yrkesfag på videregående skoler og styrke fagskolene for å **sikre tilgang på fagarbeidere til industrien** også i fremtiden
- **Prioritere tilgjengelig kraft** til virksomheter med lange nasjonale verdikjeder og høy samfunnsøkonomisk nytte.
 - Nettilkoblingsutvalget (2022)
- **Etablere et eget industridirektorat** for å sikre sammenheng mellom miljøreguleringer, finansielle ordninger, industripotensialet og norsk kompetanse og utdanning.
- **Innføre egne øremerkede krisetiltak for trelast- og trevareindustrien**, og resten av verdikjeden for bygg og anlegg for å avhjelpe næringen i krevende tider og sikre at ikke verdifull kompetanse går tapt

Hvor godt beskytter EØS-avtalen oss mot EU-toll?

Europeiske mottiltak mot Trumps tollmurer kan ramme Norge. Det er usikkert om EØS-avtalen gir oss beskyttelse.

Europeiske beskyttelsestiltak kan komme til å ramme Norge. Det er usikkert om EØS-avtalen sikrer oss særbehandling, skriver Arne Melchior og Halvard Haukeland Fredriksen. Bildet er fra Debatten, som behandlet temaet forrige uke.

FOTO: NRK

Trump's trusler om toll på varer fra EU, Canada, Mexico, Kina og alle andre som USA har et handelsunderskudd med, skaper betydelig usikkerhet i verdenshandelen.

Tollmurene Trump truer med, er klart i strid med inngåtte avtaler og gir derfor grunnlag for mottiltak i form av gjengjeldelsestoll på amerikanske varer.

Samtidig vil en global handelskrig også kunne føre til at for eksempel EU ser seg tvunget til å beskytte eget hjemmemarked

[Halvard Haukeland Fredriksen](#)

Professor UiB

[Arne Melchior](#)

Seniorforsker, Nupi

Publisert 4. mars kl. 10:39

Neppe toll mellom EU og Norge

Det er underlig at ikke norske myndigheter sier klarere fra om at toll mellom Norge og EU vil være ulovlig.

Det virker som om mange overser at EØS-avtalen har regler om toll, skriver kronikkforfatterne. Bildet er hentet fra Debatten, som hadde temaet oppe denne uken.

FOTO: NRK

Etter at USA har varslet toll mot EU er mange opptatt av hvordan dette vil ramme Norge.

I debatten som går, blir det fremstilt som et rent politisk spørsmål om vi faller innenfor eller utenfor tollmuren. Dette er ikke riktig. Først og fremst er det et rettslig spørsmål om EU kan innføre toll på varer fra Norge, stikk i strid med EØS-avtalens klare ordlyd.

Det virker som om mange overser at EØS-avtalen har regler om toll. Avtalens artikkel 10 sier: «Toll på import og eksport og avgifter med tilsvarende virkning skal være forbudt mellom avtalepartene.» Så langt avtalen rekker kan derfor ikke EU legge toll på import fra Norge, selv om de skulle innføre

[Hans Petter Graver](#)

Jusprofessor ved UiO med Europarett som fagfelt

[Finn Arnesen](#)

Jusprofessor ved UiO og EØ-ekspert

Publisert 28. feb. kl. 11:27

Det harde fredsarbeidet begynner nå